

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

ශ්‍රී ලංකා ජාතික ඉංජිනේරු පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයේ (“මධ්‍යස්ථානය”) 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්ය සාධන ප්‍රකාශනය හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරුද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මධ්‍යස්ථානයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, මධ්‍යස්ථානය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය මධ්‍යස්ථානය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා මධ්‍යස්ථානයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

මධ්‍යස්ථානයේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, මධ්‍යස්ථානයේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂයපථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයාගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරුකිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරනලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබලවන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මඟහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරනලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් මධ්‍යස්ථානයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදකවූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත්වී ඇතිබව සහ හෙළිදරව්කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත්කිරීම් අගයන ලදී.

හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ මධ්‍යස්ථානයේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ මධ්‍යස්ථානයේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, මධ්‍යස්ථානය ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 01 හි 48 ඡේදය ප්‍රකාරව ආදායම වියදමට හිලව නොකළ යුතු බව දක්වා තිබුණද ග්‍රවණාගාරයට අදාළ ආදායම රු.933,715 ක් හා වර්ෂය තුළ විවිධ අවස්ථා වලදී ග්‍රවණාගාරයට අදාළ වියදම් රු.539,031 ක් එකිනෙකට හිලව කර ග්‍රවණාගාරයේ ආදායම් ලෙස රු.394,684 ක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.	ග්‍රවණාගාරයට අදාළ ආදායම් හා වියදම් වෙන් වෙන්ව ඉදිරි ගිණුම්වල දැක්වීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව ආදායම් හා වියදම් එකිනෙකට හිලව නොකර වෙනම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 07 හි 92 ඡේදය ප්‍රකාරව සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර ඇතත් තවමත් භාවිතයේ පවතින පිරිවැය වටිනාකම රු. 462,659,616 ක් වූ දේපළ පිරිසිදු හා උපකරණ අයිතම 3,178ක දළ ධාරන අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙලිදරව් කර නොතිබුණි.	සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය වී ඇතත් භාවිතයේ පවතින දේපළ පිරිසිදු වටිනාකම සටහනක් ලෙසද දැක්වීමට ඉදිරියේදී කටයුතු කරනු ලැබේ.	සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර ඇතත් තවමත් භාවිතයේ පවතින වත්කම් වටිනාකම හෙලිදරව් කළ යුතුය.
(ඇ) මධ්‍යස්ථානයේ ව්‍යාපෘති තාක්ෂණ පැවරුම් හා වාණිජ තාක්ෂණ හුවමාරු ව්‍යාපෘති යටතේ වන ආවරණ ආදායම් වශයෙන් ගිණුම්ගත කර	ව්‍යාපෘතියේ ආදායම් වියදම් හඳුනාගැනීමේ ප්‍රතිපත්තිය මූල්‍ය	ව්‍යාපෘති අදායම් හා වියදම් ගිණුම්ගත කිරීමේදී ඊට අදාළ

තිබූ, පිළිවෙලින් රු.95,659,068 ක් හා රු.22,039,616 ක් වූ ආදායම් සහ ඊට අදාළ වියදම් වූ රු.62,120,252 ක් සඳහා වූ ව්‍යාපෘති ආදායම් හා වියදම් හඳුනාගැනීමේ ප්‍රතිපත්තිය ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරන ප්‍රමිති අංක 10 හි 39(අ) ඡේදය ප්‍රකාරව හෙලිදරව් කර නොතිබුණි.

ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කිරීමට ඉදිරියේදී කටයුතු කරනු ලැබේ.

වන ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය හෙළිදරව් කළ යුතුය.

(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ භාණ්ඩාගාරයෙන් ලද ප්‍රදාන රු.30,598,147 ක් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 11 ප්‍රකාරව හුවමාරු නොවන ගණුදෙනු වලින් ලද ආදායමක් ලෙස හඳුනානොගෙන ශුද්ධ වත්කම්/ හිමිකම් ලෙස දක්වා තිබුණි.

ප්‍රාග්ධන ප්‍රදානවල වටිනාකමින් 2024 වර්ෂයේ පාවිච්චි කරන ලද ප්‍රමාණය රු.41,936,946 ක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර එය සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම් යටතේ දක්වා ඇත.

මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය තුළ දක්වා ඇති රු.41,936,946 ක වටිනාකම වර්ෂයට අදාළ ක්‍රමක්ෂය වටිනාකම වන අතර වර්ෂය තුළ ලද මුළු ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිපාදනය ආදායම් ලෙස හඳුනාගත යුතුය.

(ඉ) ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්තු යටතේ පැන නගින ආදායම් හා වියදම් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 16 හි 41 ඡේදය ප්‍රකාරව ගිණුම් ගත කළ යුතු වුවත්, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ක්‍රියාත්මක කර තිබූ වාණිජ ස්වරූපයේ ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති 12 කට අදාළව රු.34,882,366 ක වියදම් කෙරීගෙන යන වැඩ ලෙස තොගය යටතේ හෙලිදරව් කර තිබීම හේතුවෙන් වත්කම් සමාන ප්‍රමාණයකින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

ආදායම් ඉපැයීමේ අරමුණින් ක්‍රියාත්මක කරන වාණිජ ස්වරූපයේ ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතිවල කෙරීගෙන යන වැඩ වටිනාකම් කෙරීගෙන යන වැඩ ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කිරීමට ඉදිරියේදී කටයුතු කරන බව.

මෙවැනි ව්‍යාපෘති පිරිවැය කෙරීගෙන යන වැඩ ලෙස නොදැක්විය යුතු අතර ප්‍රමිත අංක 16 ප්‍රකාරව ගිණුම් තැබිය යුතුය.

(ඊ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 19 හි 76 ඡේදය ප්‍රකාරව රු.114,695,335 ක් වූ පාරිතෝෂික වෙන් කිරීම් වලට අදාළ පශ්චාත් සේවා ප්‍රතිලාභ බැඳියාව සහ සම්බන්ධ ප්‍රවර්තන සේවා පිරිවැයේ වර්තමාන අගය ගිණුම්වල දැක්වීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව ඉදිරියේදී පාරිතෝෂික ගණනය කරන බව.

පාරිතෝෂික වෙන් කිරීම් වලට අදාළ පශ්චාත් සේවා ප්‍රතිලාභ බැඳියාව සහ සම්බන්ධ ප්‍රවර්තන සේවා පිරිවැයේ වර්තමාන අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) මධ්‍යස්ථානය හා රේඛීය අමාත්‍යාංශය එක්ව ක්‍රියාත්මක කරන ලද ව්‍යාපෘතියකට අදාළව ලැබිය යුතු රු.2,337,359 ක ශේෂයක් වෙළඳ හා වෙනත් ගෙවිය යුතු ශේෂ යටතේ දැක්වීම හේතුවෙන් සමාන ප්‍රමාණයකින් වගකීම් වැඩියෙන් හා වත්කම් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.	රු.2,337,359 ක මුදල ඉදිරියේදී නිවැරදි කරන බව.	ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ශේෂ නිවැරදිව ගිණුම්වල දැක්විය යුතුය.
(ආ) කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩලයට අයත් කඩා වැටී තිබූ තාප්පයක් ඉදිකිරීමේ කොන්ත්‍රාත්තුව වෙනුවෙන් මධ්‍යස්ථානය විසින් දරන ලද රු.3,543,215 ක (VAT සහිත) වියදම මධ්‍යස්ථානයේ වත්කමක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබීමෙන් සමාන ප්‍රමාණයකින් වත්කම් වැඩියෙන් හා වියදම් අඩුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.	මෙම පරිශ්‍රයේ පවතින මධ්‍යස්ථානය සතු ගොඩනැගිලි සහ අනෙකුත් යටිතල පහසුකම් ප්‍රාග්ධනික වත්කම් ලෙස ගිණුම්වල පවතී. ඒ අනුව කඩා වැටී තිබූ තාප්පය පිළිසකර කිරීම කඩිනමින් කළ යුතු කාර්යයක් වූ අතර අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන 2024 ප්‍රාග්ධන අයවැයෙන් වෙන් වී ඇත. ඒ අනුව වර්ෂය අවසානයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වත්කමක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.	මෙවැනි වලනය කළ නොහැකි ස්වභාවයේ වත්කම්, වත්කම් ලෙස ගිණුම් ගත කළ හැක්කේ පිහිටි ඉඩම සඳහා මධ්‍යස්ථානයට හිමිකාරිත්වයක් පවතිනම් පමණි. එසේ නොමැති බාහිර පාර්ශවවලට අයත් වත්කම් ප්‍රාග්ධනික නොකළ යුතු අතර දැරූ වියදම සුදුසු පරිදි අයකර ගැනීමට හෝ වියදම් ලෙස ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ මුදල් රෙගුලාසි 756	2024 වර්ෂයට අදාළව වාර්ෂික භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව මෙම වාර්තාවේ දිනය දක්වාම විගණකාධිපති වෙත ලබා දී නොතිබුණි.	භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව කඩිනමින් ලබා දීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත.	භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තා කඩිනමින් ලබා දීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ) 2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක 2021/01 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍ර ලේඛය මගින් හඳුන්වාදෙන ලද රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් සඳහා වන මෙහෙයුම් අත්පොතෙහි 6.6 වගන්තිය	2023 වර්ෂයේ වාර්ෂික වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කර නොතිබූ අතර 2024 වර්ෂයේ වාර්ෂික වාර්තාව විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.	2023 වාර්ෂික වාර්තාව අමාත්‍යාංශයට යොමු කර ඇත. 2024 වාර්ෂික වාර්තාවේ කෙටුම්පත සකස් කරමින් පවතී.	නියමිත කාල රාමුව තුළ වාර්ෂික වාර්තා සභාගත කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශය හරහා පාර්ලිමේන්තුව වෙත යැවිය යුතු අතර කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාවේ පිටපතක් ගිණුම් සමඟ ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
--	---	--	---

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.30,659,721 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූපව ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.4,878,740 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 25,780,981ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. පරිපාලන වියදම් රු.44,069,138 කින් වැඩිවීමට සාපේක්ෂව රජයේ ප්‍රදාන රු.70,481,740 කින් වැඩිවීම මෙම වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රධාන මෙහෙයුම් කාර්යයභාරය, ඉංජිනේරු පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සිදු කිරීම තුළින් ඉංජිනේරු තාක්ෂණයන් අත්පත් කරගැනීම, භාවිතා කිරීම හා පැවරීම වුවත් රටේ සංවර්ධනයට ඵලදායී දායකත්වයක් ලබා දීමට හා ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීමට හැකිවන ලෙස නව සොයා ගැනීම් සිදු කිරීමට හා දේශීය තාක්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීමටත්, ඒ සඳහා වන වෙළඳ පොළ හඳුනාගැනීම තුළින්	මධ්‍යස්ථානයේ විෂය පථය යටතේ, ඉංජිනේරුමය කාර්යයන් සඳහා වන පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සිදු කිරීමත් එමඟින් ශ්‍රී ලාංකීය සමාජයේ ආර්ථික සංවර්ධනයට දායක වීමත් ප්‍රධාන අරමුණු වේ. ඒ අනුව පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සිදු කිරීම හා ජනගහන කිරීම වෙනුවෙන් වාර්ෂිකව රාජ්‍ය අය වැයෙන් අරමුදල් ප්‍රතිපාදනය කරනු ලබයි. මෙමඟින් මුදල් ඉතිරිය සහ රට තුළ රැකියා අවස්ථා නිර්මාණය කිරීම හරහා දේශීය ආර්ථිකයට සැලකිය යුතු	ආයතනයේ ප්‍රධාන අරමුණු හා කාර්යය භාරයන් ඉටු කර ගැනීම කෙරෙහි වැඩි අවදානයක් යොමු කළ යුතුය.

මධ්‍යස්ථානයේ හා රටේ ආදායම් උත්පාදනය වැඩිදියුණු කර ගැනීමටත් හැකි වන ලෙස පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කාර්ය භාරය සංවිධානය කරගෙන නොතිබුණි. මේ හේතුවෙන් බාහිර පාර්ශව වෙතින් ලබාගන්නා ව්‍යාපෘති, තාක්ෂණ පැවරුම් ව්‍යාපෘති ලෙස ඉටුකරදීමට හා ඒ තුළින් ආදායම් ඉපයීමට වැඩි ප්‍රමුඛතාවයක් ලබාදී තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ තාක්ෂණ පැවරුම් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් රු.33,538,816 ක ශුද්ධ ආදායමක් උපයා තිබුණි.

ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කිරීමට ආයතනය සමත් වී ඇත.

(ආ) භාණ්ඩාගාරයෙන් වාර්ෂිකව ලබා දෙන ප්‍රාග්ධන අරමුදල් මධ්‍යස්ථානයේ මූලික අරමුණු වෙනුවෙන් යෙදවීම වෙනුවට ඉල්ලුම් තැන්පතු වල ආයෝජනය කිරීම දිගින් දිගටම සිදු කර තිබූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ මෙම තැන්පතු වල වටිනාකම රු.170,500,000 ක් විය. එසේ තිබියදී මධ්‍යස්ථානය සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා ඉකුත් වර්ෂයේ පිළිවෙලින් රු.334,811,147ක හා රු.259,228,326 ක භාණ්ඩාගාර ප්‍රදාන ලබා ගෙන තිබුණි.

2024 වසරේදී පසුගිය වසර වලට සාපේක්ෂව දේශීය කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය වන තාක්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීමේ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වැඩි ප්‍රමාණයක් නිමකර ඇත. 2025 වසරේදී තැන්පතු භාවිතා කර ආයතනයේ සේවාවන් පුළුල් කිරීමෙහිලා අවශ්‍ය පර්යේෂණාගාර පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීමට දැනටමත් සැලසුම් සකස් කර ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.

භාණ්ඩාගාර ප්‍රදාන ලෙස ලබා දෙන මුදල් අදාළ අරමුණු සඳහා යෙදවිය යුතුය.

(ඇ) මධ්‍යස්ථානයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.30,659,721ක ශුද්ධ අතිරික්තයක් දැක්වුණද, රු.507,757,266ක් වූ සමස්ත ආදායම තුළ රජයේ ප්‍රදාන හා විලම්භිත ආදායමට අදාළ ක්‍රමක්ෂය හැරුණු විට මෙහෙයුම් ආදායම රු.138,736,912 ක් පමණක් වූ අතර, වියදම රු.434,137,192 ක් විය. ඒ අනුව මෙහෙයුම් කාර්යයන් තුළින් මධ්‍යස්ථානය රු.295,400,279 ක ඌනතාවයන්

2024 වර්ෂයට අදාළව තාක්ෂණික පැවරුම් ව්‍යාපෘති යටතේ ලැබී ඇති සත්‍ය ආදායම රු.95,659,068 ක් වන අතර ඒ සඳහා දරන ලද සත්‍ය වියදම රු.62,120,252 ක් වේ. ඒ අනුව වාණිජ ව්‍යාපෘති වලින් රු.33,538,816 ක අතිරික්තයක් ලැබී ඇත.

තාක්ෂණික පැවරුම් ව්‍යාපෘති වලින් පමණක් රු.33,538,816 ක අතිරික්තයක් ලබා ගෙන තිබුණද සමස්ත මෙහෙයුම් ආදායම හා වියදම සැළකීමේදී ඌනතාවයක් ලබා තිබුණි. අරමුණු ඉටුකරගැනීම කෙරෙහි හා මෙහෙයුම් වලට

ලබා තිබුණි. උක්ත වියදමෙන් පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සහ තාක්ෂණ පැවරුම් සඳහා වැයකර තිබුනේ රු.87,647,657ක් හෙවත් සියයට 18ක් පමණක් වූ අතර රු.346,489,535ක් එනම් සියයට 72ක් පරිපාලන වියදම් සඳහා වැයකර තිබුණි.

අදාළ කාර්යසාධනය වැඩි කර ගැනීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතුය.

3.2 නිෂ්කාර්ය හෝ උෞත උපයෝජිත දේපල, පිරිසත හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ඉන්කියුබේටර් තාක්ෂණ අංශය සතු රු.65,186,117 ක් වටිනා යන්ත්‍ර 07 ක් 2017 වර්ෂයේ සිට උපයෝජනය නොවී පැවතුණි.තවද විශේෂිත යන්ත්‍ර කොටස් හා ආයුධ කොටස් සෑදීමට භාවිතා කරනු ලබන, ක්‍රියාකාරී තත්ත්වයේ පවතින රු.21,130,894 ක් වටිනා යන්ත්‍ර 06ක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ කිසිදු කාර්යයක් සඳහා භාවිතා නොකර උෞත උපයෝජිතව තබා තිබුණි.	2023 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2024 වර්ෂයේ යන්ත්‍ර තුනක් අඩුවෙන් උපයෝජනය වී ඇති අතර CMM යන්ත්‍රය වර්ෂය මැදදී අක්‍රිය වූ අතර එමගින් එහි ක්‍රියාකාරී කාලය අඩු වී ඇත. තවදුරටත් CNC Hard ford යන්ත්‍රය හා Surface Grinder සඳහා ප්‍රමාණවත් තරම් වැඩ නොතිබූ අතර එය මහඟරවා ගැනීම සඳහා Business Development Centre සමඟ එකතුවී නව වැඩ පිළිවෙළක් දියත් කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. මෙහි සඳහන් කරන ලද යන්ත්‍ර 07 අලුත්වැඩියාව සඳහා යොමු කර තිබූ බැවින් ඒවා උපයෝජනය නොවී පැවතුණි.	යන්ත්‍ර පූර්ණ ලෙස උපයෝජනය කර ගැනීමට හැකි වන පරිදි කාර්යභාරයන් සැලසුම් කර කළ යුතුය.